

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1897. Leto XIV.

Obseg: Ročni stroj za posnemanje mleka. — Kako gnojiti zelenjadi. — Organizacija kmetijskega stanu. — Nekaj navodil o zimskem krmiljenju goveje živine. — Gnojenje z gnojnic. — Pridelovanje ruskega lanu. — Pravilno narejena kopalnica. — Pod katero žito se z najboljšim uspehom seje rdeča ali štajerska detelja. — Ali molža krav do teletenja škodljivo vpliva na poznejšo mlečnost. — Kakeršna setev, taka žetev. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Ročni stroj za posnemanje mleka.

Vtem listu smo uže večkrat pisali o strojih za posnemanje mleka. Nekaj takih strojev se pri nas uže nahaja ter se rabijo z največjim pridom. Vsi ti stroji so pa narejeni za večje množine mleka ter se morejo rabiti vsled tega le na večjih posestvih ali pa v mlekarških zadrugah. Posnemanje s strojem ima silno veliko prednostij. Sitno postavljanje mleka po latvicah odpade, posneto mleko ostane sladko in je torej porabno v kuhinji, vrhu tega se pa izdelata tudi več masla. Kakor rečeno, prednosti strojnega posnemanja so pa bile deležne le večje mlekarnice. Sedaj je tudi to drugače. Sloveči švedski inženjer dr. Laval je izumil ročne stroje za posnemanje mleka, ktere delajo tudi tako majhne, da jih morejo rabiti celo tisti, ki imajo tudi le tri krave. Najmanjši tak stroj je „kolibri-separator“, ki v eni uri posname 70 litrov mleka ter stoji kakih 90 goldinarjev. Podoba 3. kaže tak stroj pri delu. S takim strojem se more iz mleka dobiti 10—20 % več surovega masla; maslo je trpežnejše in finejše ter se da pri nas spraviti po najmanj 1 gld. 20 kr. za 1 kg v denar; posneto mleko je popolnoma sladko in je torej dobro za prodaj, za porabo v kuhinji ali v sirarnici. S strojem se pa prihrani tudi

mного prostora, časa in posod ter gospodar ni zavisen od vremena. Za tiste, ki še ne vedo, bodi povedano, da se s tem strojem sveže namolženo mleko more takoj posneti, in sicer v najkrajšem času. Prav toplo bi bilo želeti, da se naši gospodarji prično zanimati za ta stroj, kajti glede mlekarstva stojimo pri nas zelo na žalostnem. Tožimo čez slabe čase in visoke davke, a s slabim ravnanjem z mlekom in z zame-tovanjem tega pridelka pa vsako leto izgubimo silno veliko tisočakov, tako rekoč iznečemo skoz okno.

Podoba 3.

naših prikub.

Vsaka zelenjava, bodisi solata, zelena ali čebula, je za jed večje vrednosti, ako je zrastle hitro in se je pridelala v najkrajšem času. Vzrok temu dejstvu je iskati v nežnosti rastlinskega staničja, ki je v začetku mehko, pa se čimdalje bolj trdi in leseni, kolikor dalj časa zelišče raste.

Kako gnojiti zelenjadi.

Kakor v kmetijstvu sploh zemlja, ko nam je dala pridelek, potrebuje nadomestila, tako je treba še v večji meri gnojiti vrt, kjer pridelujemo zelenjad; — v večji meri zato, ker z gnojenjem hočemo doseči večjih uspehov pri pridelkih. Kajti ravno od hitrosti pridelovanja je odvisna dobrota

Z gnojenjem ne nameravamo pridelovati le neke vrste zelenjav, marveč hočemo njih rast kar največ mogoče pospešiti zaradi boljšega okusa; v ta namen pa ne zadošča navadno gnojenje, marveč je za to treba izrednih množin gnoja.

Naše zelenjadne rastline pa tudi zares preneso izredne množine hlevskega gnoja, in v tem oziru nikoli ne storimo preveč, ako je dovolj vlage.

Navadno se rabi za gnojenje zelenjadi uležan, razkrojen kravjek; z njim se da zemlji potrebne sprstenine in hrane, ktere rastline sploh potrebuje. Vsekako je dobro, ako se kravjeku primeša še nekoliko superfosfata, ker večina naših zelenjadnih rastlin v navadnem gnoju in v zemlji ne dobiva dovolj potrebnega fosfora.

Superfosfat se dobiva na prodaj in je zaradi tega prikladen, ker se lahko razpusti in hitro deluje na rast. Izvlasti je te vrste gnoj dober za čebulo in zeleno.

Tudi gnoj iz stranišča se navadno rabi za gnojenje zelenjadi in sploh vsem rastlinam, ktere potrebujejo veliko fosforove kisline; toda nemešan ta gnoj ni posebno koristen, kajti človeški odpadki imajo sicer mnogo fosforove kisline in dušika, mesto potrebnega kalija pa se v njih nahaja natron, ki pa je k večjemu ugoden šparglom in špinati. Zatorej je dobro, straniščniku primešati lesnega pepela. Ako se pred zimo spravlja gnoj iz hlevov za zelenjavo, naj se ne devlje na kupe, marveč naj se tako enakomerno raztrosi. Ako gnoj leži na kupih, izluži ga dež in se delajo premastne gruč.

Napačno je misliti, da je bolje, ako gnoj obleži v majhnih kupih, da ne izgubi svoje moči; raztrošen gnoj se po zimi ne razkroji preveč in razkrajljive snovi sprejeta dež in sneg v zemljo, tako, da se ne izgubi prav nič.

Tekoča gnojila, na pr. gnojnica, se rabi za one rastline, ki potrebujejo svežega gnoja in katerih nežnost je odvisna od nagle rasti, na pr. solata, kolerabe itd.

S tekočimi gnojili je treba gnojiti le v deževnem ali vlažnem vremenu, nikdar pa v solnčnem ali suhem, ker se sicer korenine rade požgo.

Zelo dober, vendar silno malo upoštevan gnoj so sáje, ktere jako izborno vplivajo v kremenčastih ali apnenih tleh. Zmešajo se navadno tudi z apnom in prstjo ter se potem rabijo kot mešanec.

Organizacija kmetijskega stanu.

(Naša družba in kmetijske zadruge.)

II.

Do sedaj so se kmetijske organizacije udeleževali le oni kmetovalci, ki so bili razumnejši in vneti za napredek in so torej radovoljno snovali kmetijska društva in zadruge ali k njim pristopali. Velika večina kmetovalcev se pa za taka strokovna društva niti brigala ni, in to največ zaradi nedostatne razumnosti, zaradi malomarnosti in starokopitnosti. To majhno zanimanje od strani kmetovalcev je imelo seveda slabe posledice. Kmetijski stan ni zadostno napredoval ter v svoji razcepljenosti ni mogel braniti svojih koristij in jih zastopati. Da se temu odpomore, potrebno je združiti vse kmetovalce ter jih siliti, da skrbje za svoj napredek ter da se skupno branijo pretečim nevarnostim. Le splošna zadostna naobrazba, zadostno strokovno znanje in vnema do svojega stanu bi mogla vse kmetovalce združiti. Ker pa so to nedosežni idejali, se je ukrenilo, z zakonsko silo doseči to združenje. Državnemu zboru bo kmalu predložen zakonski načrt, na podlogi kterega se bo ustanovila v vsaki

občini kmetijska zadruga, ktere ud bo moral biti vsak zemljiščni posestnik. Udnine ne bo treba plačevati, toda troški za zadružna pisarniška opravila in podjetja se bodo pokrivali z nakladami na zemljiški davek. Te zadruge torej ne bodo delale z deleži in jih bo razločevalo od naših podružnic prav za prav samo ime in pa način, kako bodo pokrivala upravne troške. Kako bodo pa delale? Ravno tako kakor naše občine. Kjer je župan kaj vreden in so v občinskem odboru razumni možje, tam se kaj naredi, drugače pa nič. Tako bo tudi pri teh zadrukah. Če bo načelnštvo kaj vredno, bo zadruga silno koristna, v nasprotnem slučaju pa popolnoma nepotrebna. Kdor vé, koliko strokovnega znanja, in sicer kmetijskega in trgovskega, je treba imeti za vodstvo take zadruge, če se hoče rešiti le del onih nalog, ki jih zakon priporoča, ta bo priznal, da je laže biti dober župan kakor dober načelnik zadruge. Čas, in drugi oziri nam ne pripuščajjo, da bi se spuščali v podrobno kritiko nameravanih zadrug, toliko si pa vendar upamo izreči, da bo njih ustanovitev za našo deželo, in morda tudi za vse druge dežele razven za Češko, Moravsko in Šlezko še malo pre zgodaj, ker ljudstvo zanje ni še zrelo in so naše razmere premalenkostne. Doklade, ki se bodo pobirale za zadruge, bodo uže v pričetku določene in vsota, ki jo bo naša cela dežela dala, bo precejšna, s katero bi se mnogo dalo storiti v prid kmetijstva; a ta vsota, razdeljena med okrajne in občinske zadruge, bo komaj zadoščala za borne plače tajnikom okrajnih zadrug. Tajniki okrajnih zadrug bi morali biti duše vsemu gibanju in strokovno izobraženi možje; toda za majhne plače se bodo dobili le navadni pisarji, in zelo se bojimo, da se bodo pri naših malenkostnih razmerah vse doklade na davke, ki se bodo naredile zaradi zadrug, porabile za vzdrževanje cele vrste uradnikov, ki bodo slabo plačani in malo vredni.

Na vsak način je misel o prisilnih zadrukah v teoriji lepa, in zadruge se tudi bodo sponesle v deželah, koder obstoje potrebni predpogoji; pri nas pa ostane, žal, večina lepih namer le na popirju, in temu vzrok bodo največ naši kmetovalci sami. Vse upanje moramo staviti na naš deželni zbor, ki mora še skleniti dopolnjujoče zakone; ta mora vso zadevo tako prikrojiti, da se bo po možnosti prilagala našim razmeram.

To, kar smo do sedaj napisali o prisilnih zadrukah, naj se ne smatra kot nasprotstvo, opozoriti smo le hoteli, da ni vsaka reč povsod dobra, ampak, da se tudi organizacija kmetijskega stanu mora prikrojiti primerno krajevnim razmeram.

Preidimo torej na naloge, ktere bodo imele prisilne zadruge. Te naloge so natančno tiste, kakor jih ima danes naša družba, oziroma nje podružnice. Tudi naša družba in nje podružnice vrše te naloge, in sicer polagoma, kakor kažejo razmere, ter stopnjeva je z napredkom naših kmetovalcev. Najprvo je bilo treba gospodarskega pouka, kmetijskih šol, potovalnih učiteljev, gospodarskih knjig in časnikov, da se je ljudstvo vzdramilo, in potem še le so prišli razni zboljševalni nasveti. Če bi bila družba pred desetimi leti posredovala dobavo umetnih gnojil, ne bi bila oddala ne enega stota, letos pa, ko so se kmetovalci uže poučili in vzdramili, so naročili nad 30 vagonov teh gnojil. Takih vzgledov bi mogli navesti še mnogo.

Naloga kmetijskih zadrug bo v glavnem v tem, da kmetovalci združeno delujejo za znižanje pridelovalnih stroškov in povišanje cen njihovim pridelkom in izdelkom.

Kar se tiče znižanja pridelovalnih stroškov, bodo morale zadruge skrbeti za ceno nakupovanja kmetijskih potrebščin. No, to uže sedaj dela naša

družba; ona posreduje nakup in oddajo sadnega drevja, semen, umetnih gnojil, bakrene galice, strojev itd. K znižanju pridelovalnih stroškov morajo šteti tudi naklade na davek in naklade v najširšem pomenu besede. Uže zemljiški davek bi bil drugačen, če bi pri odmerjenju sodelovali strokovnjaki. Zadruga bodo mogle v tem pogledu veliko storiti; one bodo morale poprijeti inicijativno in sodelovati pri vpeljavi zavarovanja proti boleznim in nezgodam kmetovalcev, preskrbljenju onemoglih itd. S pomočjo zadrug se bo lahko ceneje izvršilo zavarovanje proti ognju in toči in zavarovanje živine, kar je velikega pomena ter vse skupaj naredi, da kmetovalec ceneje prideluje.

Železniški tarifi silno moré kmetovalca. Kadar bo kmetijski stan organizovan, seveda prisilno, in bo postal bolj izobražen in zaveden, bo dosegel veliko olajšav, ki pridejo na korist njegovim pridelkom.

V zvezi z zadrugami se bo dala urediti na ugoden način dobava cenega kredita za kmetovalce.

Posebno važnost dobe zadruga s tem, če bodo znale doseči višje cene svojim pridelkom. To je jako važno vprašanje in bi se dalo o tem napisati nekaj strani. Toda ne bomo se spuščali v ta predmet podrobneje, marveč le površno navedemo sredstva, kako to doseči. Prvo je vplivanje na cene z združenimi močmi, in sicer z izboljšanjem pridelkov, potem s pridrževanjem ponudeb ob pravem času, nadalje z zmanjšanjem trgovinskih in prometnih stroškov. Glede zadnjega omenjamo, da to zadeva prekupčijo. Proti temu mora biti seveda vsak pameten gospodar, da bi se hotelo uničiti vsakega poštenega prekupca. Pač naj pa izginejo oni prekupci, ki pod krinko kupčije kmeta odirajo in ga slednjič spravijo na kant. Zadruga bodo tudi morale skrbeti, da izginejo slabi in malopotrebni izdelki, ki dajejo malo ali nič dobička. Kaj je n. pr. nam na Kranjskem treba v Trst prodajati kuhano maslo po tako nizki ceni, ko bi vendar mogli prodajati fino surovo maslo po veliko višji ceni. Koliko je pri nas na Kranjskem še storiiti glede mleka, vina, sadja, zelja in živine! A, k vsemu temu je treba organizacije. Sama organizacija na popirju pa še ne zadošča, treba je zanjo tudi pametnih, vnetih ter izobraženih ljudi; zato pa mi trdimo, da je pred klicem po organizaciji kmetijskega stanu še važnejši klic po dobri šoli. Kmetovalcu ne bo nikdar dovolj šole. Noben obrtnijski stan ne potrebuje toliko omike, kolikor kmetijski!

Nekaj navodil o zimskem krmljenju goveje živine.

To leto se mora imenovati izredno glede vremena; vzlasi je bilo zelo mokro in hladno in je uže v dobi paše škodljivo vplivalo na živino. Še škodljivejši pa utegne postati ta vpliv po zimi, in na pomlad še morda pokaže zelo hudih nasledkov.

Fr. Oetken podaja v „Gospodarskem listu na vojvodino Oldenburško“ nekaj navodil, kako se je moči izogniti nezgodam, ki bi nastale v tem pogledu. Zaradi važnosti te zadeve podajamo tudi mi svojim čitateljem omenjena navodila v prevdarek. Glase se takole:

1. Krmite najboljšo klajo, katero ste pridelali doma, v prvi vrsti senó, teletom, oziroma govedi, stari manj kot eno leto; ravno tako breji živini.

2. Ogibajte se pokvarjene krme, naj že bo suha klaja ali žito in druga krepčalna krmila, in sicer pri vseh živalih.

3.) Ako za živali, imenovane pod 1. točko, nimate na razpolago dobrega in zdravega sena, slame in zrnja, tedaj raje kupite — če tudi za drag denar — dovolj vsega, kar je treba za krmljenje čez zimo, raje kakor pa bi krmili pokvarjene pridelke.

4.) Preizkusite pa strogo, vzlasi pa v letošnji zimi, vse kupljene pridelke gledé njih kakovosti. Čim slabši so domači pridelki, tem večjo pozornost je treba obračati na kupljene, da se zló s tem še ne poveča.

5.) V manjših množinah je mogoče vlažno in ugreto žito nekoliko izboljšati, ako se skrbno prezrači in posuši. Tudi z zdrobljenim neugašenim apnom se da odpomoči, ako se apno v posodah postavi v kupe žita.

6.) Ne popolnoma skvarjeno, umazano, plesnivo in ugreto senó se da izboljšati, ako je pred kladenjem zmlatimo in z vilami dobro prerahljamo. Slabša slama naj se pokrmi kar najhitreje po mlatvi, ako se temu nikakor ne da izogniti.

7.) Bodi suha klaja ali slabo spravljeno žito, ni tako škodljivo, ako se prej popari, kajti s poparjenjem se vmoré v njem škodljive glive. Vender to ni povsod mogoče in pri krmi v večjih množinah. Klajo je pred parjenjem treba razsekati na drobno.

8.) Živali krmite, ako je mogoče, še izdatneje kakor drugokrat. Kdor je drugače izhajal brez vse tečnejše krme, poskusi naj to zimo vsaj nekoliko s krepčalno krmo. Prevelika štedljivost bi ravno to zimo utegnila zelo škodovati. Seveda se tudi z dobrim ne sme pretiravati.

9.) Izmed kupljene krepčalne krme je v prvi vrsti uvaževati lanene in repične preše (kolače), vzlasi lanene. Ako je domači oves slab, priskrbi naj se, vsaj za teleta, nekoliko kupljenega. Oves je vzlasi za mlado živino boljši kakor vsaka druga krma. Sicer pa je laneno seme posebne važnosti vzlasi tam, kjer se je bati pri teletih zaradi zdravja.

10.) Imejte večjo pozornost na zdravo repo. V početku vsak dan vsaj nekoliko tega sadeža je posebno za mlado žival jako dobro in prikladno; snaži namreč telo in ohrani zdravo kri, kar mnogokrat vidimo. Posebne vrednosti je to zimo korenje, ne samo za goved, ampak tudi za konje in vzlasi za žrebeta. V krajih, kjer se nahaja dosti osáta, se tudi s tem zeliščem da storiti dosti dobrega.

11.) Pokladajte vedno tudi sol! Tu je treba opomniti, da je slabo spravljeno seno dobro potresti s soljo.

12.) Dajte vsi mladi živini tudi po nekoliko krm-skega apna. Tudi apno zasluži letos posebne pozornosti, četudi ne za vse kraje v enaki meri.

13.) Pri tečni hrani je treba uvaževati bolj suhe stvari, ker suha krma ni le zaradi tečnosti bolj priporočena, marveč tudi organizmu živalij prikladnejša kakor mokra krma; to je treba posebno povdarjati.

14. Napajajte živino le z dobro, zdravo, primerno toplo pitno vodo; ne s premrzlo, pa tudi ne s pretoplo, in ne pustite, da bi živali naenkrat pile preveč. V tak namen nalašč narejena napajališča, da živali lahko pijo, kadar hočejo, so najboljša.

15. Hlevi morajo biti snažni, zračni, suhi in primerno topli.

16. Skrbeti je treba za to, da se živali, posebno mlade redno, izprehajajo, ako mogoče, v posebnih prostorih. Čim bolj delujejo pluća v svežem zraku, čim več kisika pride v kri, tem bolje je za žival. Utruditi se žival seveda ne sme.

17. Nikakor se ne sme zanemarjati znaženje kože. Bolj ko se neguje koža, delavnejša postane in tem lože

se upira bolezenskim kalem in odstranjuje iz života reči, ki so doslužile v telesu.

Ako se vsa ta navodila bočejo uvaževati z ozirom na posebne razmere in se ravna po njih, ako se sploh obrača vsa pozornost na hleve in se še posebej stori vse, kar je živali potrebno, tedaj je mogoče, da nenavadno vreme letošnjega leta ne bo slabo vplivalo na živino.

Gnojenje z gnojnico.

Kakor je sploh znano, je gnojnica prvotno le vodeni živalski izmeček, ki se pa pozneje kemijsko precej pretvori, zraven tega pa še izluži različne tvarine iz trdih živalskih izmečkov ter stelje. Glavni del gnojnice je torej scalnica, v kateri je manj ali več raztopljenih redilnih snovij. Ker pa k gnojnici pride še dosti tekočine, to je vode od drugod, na pr. od snega, dežja in kuhinjskih lijakov, je pa samo ob sebi umevno, da je vrednost gnojnice zelo različna.

Kemijska preiskava je pokazala, da so najvažnejši in najboljši obstojni deli gnojnice dušik in alkalije. Od tod izvira tudi hitri vpliv gnojnice na rastlinsko rast, kateri vpliv pa nikakor ni vstrajen. Priporoča se zato dostikrat gnojiti z gnojnico take rastline, katerim se brzo hoče pomagati, ali pa jih siliti k večji rodovitnosti. Vstrajnejšega vpliva od gnojnice, za drugo rastlino ali pa za drugo košnjo kake krmske rastline nikakor ne moremo tirjati. Za rastlinsko življenje potrebno hrano dobimo v gnojnici uže raztopljeno, in sicer navadno uže v obliki, kakor jo rastlina zavžiti more. Nikakor se ne priporoča tako močno gnojiti z gnojnico, da bi bil vpliv dolgotrajen, kajti s tem bi le dosegli pogin rastlin, ktere ne morejo prenašati preveč hrane, zraven tega pa še izgubo, ker bi deževna voda redilne snovi odpeljala v spodnjo plast, do ktere rastline nič več ne morejo. Ozirati se je pri gnojenju z gnojnico tudi na rastlino, kateri hočemo gnojiti. Gnojnica ima v sebi veliko kalija, a le malo fosforove kisline, dočim krmske rastline rabijo za dobro uspevanje veliko kalija. Iz teh vzrokov je gnojnica dober gnoj za senožeti, deteljišča in enake njive. Ako se gnojnica rabi za gnojenje živih rastlin, jo je treba razredčiti z vodo, ker drugače vsled njene jedke lastnosti rastline poginejo. Posebno dobro dé gnojnic: repici, lanu in zelju. Deteljišča gnojiti je najbolje po zimi, tako, da se gnojnica vozi in poliva na sneg. Z dodatkom stranišnega gnoja izboljšati je še precej mogoče moč gnojnici in z dodatkom žveplene kisline se prepriči izhlapevanje porabnih plinov.

Kar se tiče zemlje, je omeniti, da je mogoče gnojnico rabiti na vsaki zemlji; ozirati se je le, kakor gori rečeno, na rastline. Vender se mi zdi primerno omenjati, da je na lahki zemlji mogoče doseči večji uspeh, če manj gnojimo, zato pa večkrat, ker v taki zemlji gnojilna moč iz gotovih vzrokov prav hitro izgine. Vpliv gnojnice je pa vedno le odvisen od njene kemijske vsebine, to je, gnojnica dá zemlji redilne snovi, ktere rastline rabijo, fizikalnih lastnostij zemlje pa gnojnica nikdar ne more zboljšati.

Pridelovanje ruskega lanu.

Ako hočemo, da nam ruski lan lepo raste ter tudi lepo dozori, treba je, da že jeseni njivo odberemo in jo pripravljamo. Odbrati pa nam je njivo, na kateri se izorava, ako jo globoko orjemo, nekoliko surove ilovice. Biti mora torej v precej vlažnem kraju, vender voda ne sme

nastopati na njo. Ruski lan ne mara suhe, peščene ter tudi ne dobre in debele vrtno zemlje. Sicer nam v taki zemlji prav lepo ozeleni ter tudi nekaj časa lepo raste, predno pa prične cvesti, jame se tudi sušiti, ker postane rejnat.

Njivo, katero smo odbrali za lan, pognojimo takoj, ko smo poželi, kar je raslo na njej. Lahko je rženo, pšenično ali zgodnjega ovsu strnišče. Pognojimo dobro, tako kakor repi, in takoj podorjimo gnoj; orjimo globoko ter potem obsejmo z repo. Ker repo okopavamo, čisti se njiva plevela ter rahlja zemljo. Kadar repo porujemo, je najbolje, da takoj zopet napeljemo gnoja na njivo ter jo tako pognojimo kakor prej dobro in potem prav globoko preorjemo. Taka naj ostane čez zimo. Spomladi pa, takoj ko se po njivi prikaže drobni plevel, prekopljimo njivo globoko skozi vso brazdo. Prekopavajmo pa ob suhem, solnčnem vremenu, da se plevel bolj posuši. Kadar njivo prekopljemo, pustimo jo zopet kakih štirinajst dnij na miru in potem jo še enkrat globoko prekopljimo. Koder orjo na nizke kraje ali lehe, gledati morajo pri prekopavanju na to, da se razori kolikor mogoče zasipljejo, da potem čez vso njivo raste enako velik lan. Če njiva ni že jeseni pognojena za lan in preorana, pognojimo jo vsaj zgodaj spomladi, pa le z uležanim gnojem, ter jo preorjimo, hitro ko je zemlja toliko tala in suha, da jo lahko orjemo. Preorjimo jo tudi globoko ter jo potem prekopavajmo tako, kakor je bilo že povedano.

Sredi meseca aprila vsejmo lan. Pri setvi nam je treba paziti, da je lepo vreme ter da ostane tako toliko časa, da lan ozeleni, kajti zelo je škodljivo, če ga kmalu potem, ko smo ga vsejali, zatepe huda ploha. Sejmo ga bolj redko nego navadni mali lan, ker ga plohe in viharji, če je vsejan goste, vržejo tako zelo, da ne more popolnoma vstati ter strohni, tako, da je le malo ali nič vreden za predivo. Kadar je lan posejan, povlecimo ga z brano prav dobro; najbolje je, če gremo z brano dvakrat po enem mestu, da se prst bolj zrahlja ter lan bolj enakomerno razdeli po zemlji. Ko je povlečeno, potolcimo ali z valjarjem potrimo kepe ter poberimo ves plevel in plevelne koreninice po njivi. Kadar lan ozeleni, prikaže se navadno med njimi tudi več ali manj plevela, ki ga pa takoj izplevimo. Kadar je že nekoliko odrastel, očistimo ga še enkrat plevela. Kadar je uže velik, ne smemo ga pleti, ker vsako odraslo steblo, katero pomečkamo, ne vstane več ter se ne poravna. Kadar je lan v drugo oplet, pustimo ga toliko časa, da se sezori. Zrel je zadosti, kadar nekoliko porumeni. Tedaj ga porujmo, razgrnimo ga lepo po njivi ter ga enkrat čez kaka dva dni obrnimo, da se lepo osuši. Drugi dan, če je lepo vreme, povežimo ga v snopke ter spravimo domu. Doma mu potolcimo glavice s pripravnimi tolkači, ali ga pa na riflih oriflajmo. Zadnje je boljše, če ga mislimo goditi na travi, ker se dá lepše raztegniti. Denimo ga goditi ter glejmo, da se prav zgodi.

Če vse tako storimo, dobimo ob količkaj ugodni letini lepega lanu, in če še prav oteremo, tudi lepega prediva.

Pravilno narejena kopalnica.

Že večkrat je bilo v „Kmetovalcu“ in tudi v drugih časnikih za obdelovanje zemlje po Dolenjskem priporočeno mnogo pripravnejše vipavsko orodje. Da je to orodje res pripravno, so se ljudje že semtertje prepričali; posebno kopalnice so pričeli tem bolj rabiti, kolikor več se rigola.

Večkrat so pa te kopalnice pri trgovcih iz slabega blaga, iz premehkega železa, in se rade stegnajo. Zato jih delavci večkrat dajo sami narediti kovačem.

Videl sem pa čisto, da kovači — najbrž zato, ker so navajeni pri krampih tako delati — kopalnice tako zaokrožijo, kakor je pri krampih navada, namesto da bi jih naredili sicer ravne in le pri toporišču upognjene.

Lahko se pa vsakdo prepriča, da bo šla prav upognjena kopalnica vedno raje v zemljo, kakor okroglo vkrivljena enake teže.

Torej naj gledajo kovači ali oni, ki kovačem tako orodje narediti dajo, da bo kopalnica sicer ravna in takoj pri ušesih (luknji za toporišče) upognjena, ne pa okroglo vkrivljena kakor krampi.

Pod katero žito se z najboljšim uspehom seje rdeča ali štajerska detelja.

Za slovenske dežele je rdeča ali štajerska detelja prav velike važnosti, ker ima po naših krajih razven Vipavskega in Primorskega za rast jako ugodno podnebje. Do zdaj sejejo Gorenjci deteljo večinoma pod oves, Dolenjci pa pod pšenico. Vprašanje nastane, kdo v tem oziru bolje gospodari, Gorenjec ali Dolenjec? Morebiti oba dobro ali pa oba slabo. Prvi pogoj za deteljno rast je dobro zrahljana zemlja; ni zadosti, če jo preorjemo samo na 4 palce, ampak orati moramo 6, 8 ali še več palcev na globoko. Pustimo pa oranje in preidimo k reči, o kateri smo si danes namenili govoriti.

Jara žita so za rdečo deteljo dobra, ker je zemlja spomladi bila zrahljana. To pa še ni zadosti, ampak že jeseni je treba globoko preorati njivo, na katero se poseje kako jaro žito z deteljo vred in potem pustiti jo, da nepovlečena leži čez zimo, da zmrznejo vse kepe. Če pa po zimi ni bilo mraza, ampak deževno vreme, potem je detelji namenjeno polje zelo malo sposobno, posebno, če pritisne še neugodna, mrzla mokra pomlad.

Dalje sejemo deteljo spomladi pod ali med zimsko žito, pšenico. Mlada deteljica potrebuje spomladi ob začetku rasti dolgo časa vlažnega polja zaradi mladih majhnih korenin, česar pa ne dobi v jarem žitu, ker se polje, spomladi preorano, hitreje posuši, posebno če je suha pomlad. Pod zimskim žitom raste detelja zaradi vlažnosti lože, ker je zemlja že dobro utrjena in se mokrota v njej ne posuši tako hitro, kakor pa, kedar je vsejano jaro žito. Deteljo je treba spomladi kmalu sejati, in ker se jara žita šele takrat sejejo, ko se je zemlja osušila, bati se nam je, da pride detelja uže v suho zemljo, kar se lahko zgodi pri setvi, pa tudi kasneje, ako nastopi suha pomlad.

Če pa sejemo deteljo spomladi med zimsko žito, pšenico, ni se nam bati, da bi se zemlja prehitro posušila, ker prevlečemo tako njivo spomladi samo z brano, kadar deteljo posejemo na njo; tudi lahko precej sejemo, kadar se je zemlja le za 2 palca od zgoraj posušila in se ne prijemlje brane.

Zimsko žito raste spomladi tudi hitreje, dela detelji potrebno senco in jo tako tudi lože varuje suše, kakor jaro žito. Zimsko žito je posebno izvrstno za deteljo ob letinah, kadar je jeseni malo dežja, vso zimo brez snega in pomlad suha, ker ob takih letinah usahne detelja med jarim žitom zaradi premalo vlage hitro, pod zimskim pa raste vedno še dobro. Če smo ob takih letinah deteljo sejali pod jaro žito, škodovali smo si veliko, pod zimsko žito sejana pa obeta vedno precej pridelka.

Če sta pa jesen in zima mokri, napije se zemlja

vode in se tudi tako zgosti, da detelja ne dobi primerno rahle prsti, in tedaj ni dobro detelje sejati pod zimsko žito.

Ječmen se spomladi že kasno seje, in ni varno pod njega sejati deteljo, ker spomladi lahko pritisne suša in uniči deteljo popolnoma že ob začetku rasti. Če jo pa včasih pri vsem tem vsejemo in se nam je bati suše, moramo precej po setvi valjati, da se seme pritisne k zemlji in da se zemlja tako hitro ne osuši. Isto tako moramo vselej po deteljni setvi, bodisi sejana pod zimsko ali jaro žito, valjati, če ni kmalu po setvi dežja pričakovati.

To so samo podnebne zapreke, ki so zdaj bolj za deteljno setev pod zimsko, drugikrat zopet pod jaro žito; vendar pa obrodi detelja sploh bolje pod zimskim nego pod jarim žitom. Zimska žita sejemo tudi na boljše njive nego jara, in tudi v tem oziru je bolje za deteljo, če ji privoščimo boljšo zemljo. Zelo napačno je, če sejemo deteljo na sestradano njivo, pod oves, ker na taki njivi tudi detelja ne more dobro roditi.

Ali molža krav do teletenja škodljivo vpliva na poznejšo mlečnost.

Navada, kravo mozti do teletenja, je napačna. Prvič ovira to razvitek teleta, drugič se s tem slabi krava sama in tretjič vime po oteletenju ni tako prožno, ako se mu pred porodom ne pusti potrební odpočitek. Krava, molžena do teleta, ima v bodoči molzni dobi tudi mnogo manj mleka. Navadno izgubi vime svojo delavnost že dva ali tri mesece pred porodom.

V nasprotnem slučaju, to je pri kravah z obilnim mlekom in ob izborni krmi, je treba mleko ustaviti na umeten način. V ta namen pa bi bilo zopet napačno ne pomolžti do čistega, ampak je samo treba molžti v vedno večjih presledkih. Zaradi tega je molžti deset ali dvajset tednov pred teletom mesto po trikrat, le še po dvakrat na dan, po preteku osmih dnij samo še enkrat in potem, kolikor bolje se krči množina mleka, samo še vsakih 36 ali 48 ur enkrat. Na ta način se mleko ustavi štiri ali šest tednov pred teletom. Treba pa je še enkrat poudariti, da se mora na ta način, to je po daljših molžnih presledkih, ako se mleko ustavi, vime vsikdar do čistega izprazniti, to je do kraja pomolžti; ostajati mleko v vimenu nikoli ne sme.

Kakeršna setev, taka žetev.

Kakeršna setev, taka žetev! Resničen pregovor, ki ga našim kmetovalcem nikdar ne moremo dovolj živo v spomin poklicati. Naj mi bode torej dovoljeno, zopet spisati nekaj vrstic o tem, kajti kmalu se zopet prične kmetovalec pripravljati na jaro setev, v nadi, da mu zrnje bogato obrodi.

Nikakor na zadošča, da kmetovalec njivo dobro pognoji in obdela in potem pusti, da dobrotljiva narava skrbi za vse drugo; ne, on more k dobremu uspehu še mnogo storiti, in to mora.

Pred vsem je treba k obilni žetvi dobrega semena in pa premenjave semena ob določenem času. To obojno, žal, naši kmetovalci še veliko premalo vedo ceniti. Jaz pa ne menim tukaj množine vsejanega semena, nasprotno, saj pri nas kmetje dostikrat še preveč semena vsejejo, katero ali ne vskali ali pa njivo tako gosto zaraste, da žito niti dobro rasti ne more; jaz imam

tu v prvi vrsti pred očmi kakovost, t. j. dobroto semena. Naši kmetovalci si pripravijo seme sami, in sicer iz svojega pridelka, in kakšen je ta, vsak ve sam. Naše domače žito je le toliko očiščeno, da so pleve ločene od zrnja, vsa druga nesnaga, kakor plevelna zrna, mala, zlomljena, nedozorela zrna ostanejo pa še vedno v semenu. Da po takem semenu ni misliti na dober pridelek, mora izprevideti vsakdo, niti ni treba, da bi bil kmetovalec, kajti plevel dá plevel in majhna nedozorela zrna sicer kalijo, a ne dajo nikdar lepih klasov z lepim zrnjem. Na vse to se nikdar ne misli; če je potem njiva polna plevela ali pa vsled slabega zrnja redko zarastena, vzrok je zemlja, slabo vreme itd., le kmetovalec sam ni nikdar vzrok.

Ako bi vsak kmetovalec, naj ima veliko ali malo polja, rabil le dobro seme, katero je treba kupiti od poštenih in zanesljivih pridelovalcev semena, potem bi gotovo ne tožil toliko o slabih letinah in zraven tega imel bi njive brez plevela in pridelek, ktere ga bi mogel prodajati po najvišji ceni. Žal, da večina naših kmetovalcev ne gleda na žetev, ampak le misli, kako bi mogla pri setvi prihraniti par krajcarjev. Tako pride, da sejejo ceno in slabo seme ter se ne morejo odločiti, da bi nekoliko globokeje segli v žep ter kupili boljšega in čistejšega semena.

V semenu niso skrite le osnovne oblike prihodnje rastline, ampak skrbna mati narava je tudi skrbela za primerno hrano, da mlade rastlinice, kadar pridejo na svet, ne trpijo pomankanja. Če seme vsled svoje zunanje oblike kaže, da ni popolno, ali pa če je celo strto, potem ni v njem dovolj prve hrane za mlado rastlinico. Iz vseh teh vzrokov naj bi kmetovalci vendar enkrat pričeli rabiti popolnem čisto in skozi enako ter popolno razvito seme, nikdar pa ne vsled skoposti ceno in slabo seme, ker tu je hranjenje na napačnem mestu in ob enem neodpustna in kazniva malomarnost.

Nikdar ne moremo dovolj priporočati setve najboljšega in ob enem suhega semena. Zato je važno, določiti semenovo kmetijsko vrednost, težo zrna in kaljivost.

Zrnovo težo določimo s tehtanjem, na pr. ako stehamo 100 zrn; 100 zrn rži tehta $1\frac{1}{2}$ do 4 grame, 100 zrn pšenice pa $2\frac{1}{2}$ do 4 grame.

Kaljivost določimo s pomočjo posebnih priprav. Vzemimo na pr. 100 zrn, ktere denemo med vedno vlažen popir; kolikor več zrn izkali, toliko boljše je seme.

Najbolje nam vrednost semena določijo v ta namen ustanovljena preizkušališča. Žal, da noben kmetovalec ne zahteva semena, ki je bilo pregledano na tem zavodu, in od tod pride slaba žetev in pa cele njive predenice, ktera tako zelo uničuje deteljo, da v nekterih krajih detelje niti več sejati ne morejo.

K. R.

Razne reči.

— **Sredstvo, da hlevska okna ne zamrznejo.** Po zimski okna v hlevu vedno mokra in zato zamrznejo, da jih ni moči odpreti. Ako se pa ne odpro in se hlev ne prezrači, trpe živalim v nezdravem jednem zraku pluća in oči. Če pa s silo odpreš zamrzlo okno, pa je potareš, in če se potem ne da več zapreti, pa zopet nastane škodljiv prepah. Da torej okno ne zamrzne in ne nastanejo take nepravilne, potresi okenski oboj tam, kjer se dotika okvirja, s soljo. Sol se raztopi v vodi, in ta raztopina zmrzne šele pri 17 stopnjah mraza, kakeršnega pa po naših krajih ni nikdar po hlevskih oknih.

— **Ameriška detelja.** Marsikaj dobrega smo dobili iz Amerike, a tudi mnogo nepričelnega. Kmetovalec pač po

pravici nima dobre besede za Ameriko, saj je dobil od tam trtno uš, strupeno roso, črno rjo i. t. d., a Amerika je tudi vzrok nizkim cenam kmetijskih pridelkov. V zadnjem času smo dobili novega nebodigatreba iz Amerike, in to je ameriška detelja. Amerikanci pridelujejo mnogo rdeče detelje, to je take, kakeršna je naša štajarska. Deteljnega sena ne pošiljajo sicer k nam, pač pa deteljno seme, ki je natanko tako, kakeršno naše. To bi nič ne škodilo, a iz tega semena vzraste detelja, ki je slabša od naše in daje manj pridelka. Ker je ameriško seme cenejše nego naše, kupujejo ga semenski trgovci in sleparijo z njim naše kmetovalce. Mi opozarjamo naše čitatelje na razliko med ameriško in domačo deteljo: Listni peclji, sveži poganjki in spodnja listova plat ameriške detelje so kosmati, a zgornja listova plat je večidel gola, in če je nekoliko kosmata, kosmatine štrle kvišku. Domača detelja ima pa samo liste nekoliko kosmate, a kosmatine leže tesno na listju. Vsled omenjenih lastnostij se ameriška detelja počasi suši, razen tega pa rada pozebe, je krajša in daje manj pridelka.

— **Protiv plesnu na siru.** Da ti sir ne plesni, ne potrebuješ živega apna, kakor pogostoma priporočajo, ampak le pazno in pridno moraš z njim ravnati. Plesen se le tedaj naredi, kadar sira po več dnov ali celo več tednov ne odrgneš, ne preobrneš in luknjic ne odmašiš. Kolikor vlažnejša je klet, toliko večkrat moraš sir obdrgniti in preobrniti, ker s tem zatreš plesen uže v pričetku in pospešiš zorenje sira.

— **Vpliv snega na rodovitnost zemlje.** Splošno je razširjena misel, da sneg, kolikor dlje leži, naredi zemljo tem rodovitnejšo. Ta učinek snega prihaja od tod, ker snežene megle, oziroma sneg, vzamejo iz zraka amonijak ter ga odadajo kot važno gnojilo zemlji. Kolikor počasneje se sneg tali, toliko več amonijaka zemlja popije. Kdor že jeseni svojo zemljo grobo obdela, da snežnica ne more odteči, ampak da zemlja vso popije, ta prav dobro skrbi za rodovitnost svoje zemlje.

— **Napajanje konj.** Pitna voda za konje naj bo vedno nekoliko postana, le tako se prepreči razno prehlajenje. Tudi ni prav napajati, predno se konj ne posuši od potu. Kdor tako ravna, zabrani marsikako bolezen pri svojih konjih. Drugače je seveda, če so konji na potu ter gredo precej po napajanju zopet naprej, a tudi v tem slučaju je postana voda boljše od mrzle.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 13. Pričeti mislim z rejo prasičev jorkšircov, pa mi nekteri odsvetujejo, češ, da jorkširci zahtevajo preveč snage, drugačno krmo kakor domači in da niso krotki. Kaj je na tem resničnega? (A. R. v Š.)

Odgovor: Ne dajte se motiti od ljudij, ki zaradi svoje starokopitnosti vse zamečejo, kar sami niso vajeni delati od mladih nog. Taki ljudje slišijo kje kaj zvoniti, potem pa preobrnjeno trobijo naprej. Res je, da jorkširci zahtevajo snažnost v hlevu, a ta je potrebna tudi domačemu prasiču, kajti prasič je jako čedna žival, ki ljubi snago. Naš domači prasič je le zato nesnažen, ker navadno v celem svinjaku ne najde suhega prostorčka. Jorkširski prasič je pa bolj žlahtna žival, zato mu je snaga še bolj potrebna. Njegov hlev bodi suh, pozimi ne premrzl in poleti ne prevroč. Krmo zahteva ravno tako, kakeršno domači prasec, oziroma pri slabši krmi bolje uspeva, ker se lože in hitreje debeli. Mlademu jorkšircu ne pokladajte tako težne krme kakor domačemu prasiču, drugače se hitro odebeli, zato pa zastane v rasti. Kar se pa tiče krotkosti, bodite pomirjeni; krotkejših živalij kakor so jorkširci, pač ni treba. Pri nas na Kranjskem je plemene prasiče te pasme težko dobiti, ker je silno povpraševanje po njih. Priporočali bi Vam obrniti se do kmetijske družbe v Gorici; znano nam je, da v Furlaniji več posestnikov redi to pasmo.

Vprašanje 14. Imam odstavljen tele, ki dobiva seno in parjeno rezanico z otrobi. Ali bi bilo dobro dajati mu po malo žličico soli? Pri nas trdijo, da sol ne prija teletom. Ali naj pokladam teletu tudi apneno klajo, ker gloje les? (J. V. v O)

Odgovor: Odstavljenemu teletu prija sol isto tako, kakor odrastli govedi. Če tele gloje les, je to znamenje, da je bolno, zato ni le dobro, ampak celo potrebno, da mu pokladate apneno klajo.

Vprašanje 15. Tri leta stara kokoš ne more uže dlje časa nič stati na nogah, temveč leži in noge od sebe moli. Kaj bi ji utegnilo biti in kako naj ji pomorem? (J. P. v H)

Odgovor: Kokoš ima putiko, ki prihaja od vlažnega, nesnažnega in mrzlega bivališča, posebno, če je na prepihu; tudi pokvarjena krma bo vzrok. K zdravljenju je pred vsem treba te vzroke odpraviti, noge ob pričetku mazati z vazelino, poznej jih zmvati z gorkim vinom. To vse se pa izplača le pri dragocenejših plemenih živalih; navadna kokoš se zakolje in poje.

Vprašanje 16. Zakaj trtna uš ne uniči nekterih ameriških trt? Našel sem pod lubom na koreninah slabo rastočih ameriških trt brez števila belih živalic. So li to trtne uši? (F. K. v K.)

Odgovor: Ameriške trte zato ne uniči trtna uš, ker ima trči les in bujnjejšo rast v zemlji, ki dotični trti ne prija, pa trta zgubi te dobre lastnosti in zato trta v taki zemlji ne more s pridom kljubovati trtni uši. To nas uči, da sadimo tiste trte, ki so prikladne dotični zemlji. — Če so dotične živalce trtne uši, ne moremo vedeti, ker jih nismo videli. Če pride korenina v vlažen svet, prime se je plesnoba, in tam se prav rada zareši neka vrsta belih ušij, ki pa ni nič nevarna.

Vprašanje 17. Ostala mi je vreča Tomásove žilindre, zato bi rad vedel, če bi bilo dobro porabiti jo pomešano z lesnim pepelom za gnojenje trt. (J. P. v D)

Odgovor: Gotovo da, saj sta fosforova kislina in kalij zelo važni redilni snovi za trto. Ker je pa v lesnem pepelu precej manj kalija kakor v staturtskem kajnitru, priporočamo Vam, pomešati 100 kg žilindre z 200 kg pepela.

Vprašanje 18. Pri nas se bode gradila železnica in so uže pripravljene načrti. Kako se mi je vesti pri oddaji zemljišč in kakšne pravice ima železnica do zemljišč? (J. P. v D) —

Odgovor: Železniško podjetje kupuje potrebna zemljišča po sporazumljenju; ako se pa sporazumljenje ne doseže, stopi v moč razlastitveno postopanje, t. j. veččaki cenijo zemljišče in sodišče izreče potem prisilno prodajo na podlogi cene, katero so veččaki dognali. Dandanes se ne plačujejo več visoke cene in pri nas na Kranjskem uče izkušnje, da je boljša lepa poravnava, kakor razlastitveno postopanje.

Vprašanje 19. Ker mislim napraviti novo drevesnico, zato vprašam: Kako visoka mora biti ograja drevesnice, da se more tirjati odškodnina od najemnika leva, če bi zajec drevje obglodal? (J. K. v S.)

Odgovor: Ograja mora biti taka, da zajec ne more skozi njo, pa tudi ne skočiti čez njo. Zakonskega določila glede visokosti ograje ni nobenega.

Vprašanje 20. Mislim napraviti nove zidane svinjake in rad bi vedel, kakšna tla bi bila najbolj pripravna, da bi se odtekala gnojnica? (T. A. v V.)

Odgovor: Najboljša tla za svinjake so cementna, ker se najlože do čistega osnažijo, kar je važno, če se slučajno v svinjaku prikaže kaka kužna bolezen, na pr. vrančni prisad i. t. d. Sploh Vam priporočamo svinjak urediti tako, da ne bo prav nič lesenega v njem.

Gospodarske novice.

† **Gospod Jos. Fr. Seunig**, podpredsednik c. kr. kmetijske družbe, vitez Fran Josipovega reda, grajšček na Bakalcah itd., je nenadno umrl 60 let star v ponedeljek, 25. dne t. m., v Ljubljani. Ranjki, ki je bil vsled svojega delovanja pri premovanjih živine in pri drugih prilikah znan po celi deželi, si je stekel mnogo zaslug za našo družbo in isto tako za napredek kmetijstva v naši deželi. Zadnja leta je izključno on kupoval plemene bike z državno in deželno podporo, in gotovo ne pretiravamo, če rečemo, da je on na ta način privedel nad 800 bikov v deželo. Kdor je le enkrat skusil trud in sitnosti, ki so združene z nakupovanjem plemene živine po raztresenih gorskih kmetijah, in odgovornost, ki jo ima nakupovalec z dragoceno plemeno živino na transportu, ta bo vedel ceniti zasluge ranjkega za družbo, in marsikdo bo še le sedaj uvidel njegovo požrtvovalnost. Podpredsednik Seunig je pa imel tudi to redko lastnost, da je z enim pogledom spoznal kakovost živali, kar mu je bilo na veliko korist pri nakupovanju, kakor tudi pri premovanjih živine. Ranjki res ni uzorno obdeloval svojega posestva, ker je vedno trdil, da z dragimi delavskimi močmi v bližini Ljubljane najlože izhaja, če ima le travnike v svoji reži, drugo pa večinoma dá v zakup, a iz tega se ne sme skiplati, da ni razumel kmetijstva. On je gospodaril po načelu, da je tisto najboljšo, kar se najbolj izplača, in če je pri tem našel račun, kdo naj mu zameri. Bil je pa veččak v kmetijstvu, saj je dovršil slavno kmetijsko akademijo v Hohenheimu na Virtemberškem, videl in skusil je veliko na svetu, in kdor je imel priliko z njim strokovno občevati, spoštovati je moral njegovo znanje. — Ranjki je bil ud kmetijske družbe od 9. dne maja 1860. leta, ud glavnega odbora od 19. dne novembra 1862. l. in podpredsednik od 24. dne novembra 1880. l. — Ob priliki njegove petindvajsetletnice kot ud glavnega odbora mu je presvitli cesar podelil Fran Josipov red III. vrste v priznanje njegovih zaslug za kmetijstvo naše dežele. Z Seunigom je pa preminul tudi mož poštenjak, ki nikdar ni pozabil svojega rojstva, marveč se je vedno čutil enega z nami ter je bil vsikdar mož beseda in zvest prijatelj. Če komu veljajo njegove besede, ktere je tako rad čestokrat rabil, potem ne veljajo kmalu komu tako kakor njemu: „Bil je dober človek“. Ohranimo mu hvaležen spomin in Bog mu daj večno plačilo!

* **Ude konjerejskega odseka** opozarjamo na občni zbor, ki bode 15. dne februarja t. l. dopoldne v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske.

* **Živinska sol** se bo od sedaj naprej dobivala v prodajalnicah, kakor jedilna sol. V Ljubljani je otvoril zalogo živinske soli M. Kastner. Priporočali bi, da se kmetovalci brigajo povsod, da se ustanove zaloge živinske soli v vsakem večjem kraju.

* **Poučni tečaj za ribiče** bode letos prvi teden po Veliki noči, toda le v tem slučaju, ako se do 15. dne februarja t. l. zglasti zadostí ribičev. Vsled tega se posestniki in najemniki ribarskih okrajev prosijo, naj do navedenega dne slušateljce za ta tečaj priglasijo c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Podpore morejo dobiti le taki udeleženci, ki dosedaj niso še bili v takem tečaju.

V a b i l o

k občnemu zboru konjerejskega odseka c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki bo v ponedeljek, 15. dne februarja t. l. dopoldne ob 9. uri v pisarni c. kr. kmetijske družbe po vzporedi, ki ga določujejo pravila.

Samostojni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani

Fran Povše s. r., načelnik.

V a b i l o

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Metliki, ki bode 7. dne februarja t. l. ob 3. uri popoldne v metliški šoli.

V Z P O R E D :

1.) Poročilo o podružnični trtnici in drevesnici ter določitev oddaje trt v letu 1897.

2.) Polaganje računov za leto 1896.

3.) Volitev treh pregledovalcev računa.

4.) Posvetovanje o 3., 5., in 6. točki § 32. družbinih pravil.

5.) Nadomestilna volitev načelnikovega namestnika in treh odbornikov.

6.) Razni drugi nasveti in predlogi.

7.) Sprejemanje novih udov.

P. n. g. g. udje se prosijo, da se vsi udeležijo občnega zbora.

Ant. Rajmer s. r., načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Studenem pri Postojni, ki se bode vršil v nedeljo, 7. dne februarja t. l. popoldne po službi božji v sobi ljudske šole.

V Z P O R E D :

1.) Načelnik pozdravi navzoče.

2.) Tajnik poroča o podružničnem delovanju v letu 1896.

3.) Blagajnik pojasni udom podružnično denarno stanje.

4.) Udje naznanijo odboru, kakšno drevje žele prejeti za l. 1897.

5.) Drugi nasveti udov.

Pričakuje se, da se občnega zbora udeležijo vsi udje.

V Studenem, 24. dne januarja 1897.

J. Jurca st. s. r.,
načelnik.

M. Mežan s. r.,
tajnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Velikih Lašičah, ki bode v nedeljo, 14. dne februarja t. l. po običajnem vzporedi v šolskem poslopu.

V Velikih Lašičah, 21. dne januarja 1897.

Odbor.

St. 907.

R a z g l a s.

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevini in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih **zapornih ozemelj nemške države**, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Potsdam, Devin, Bromberg, Düsseldorf v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnih glavarstev Draždane in Lipsko v kraljevini Saksonski;

3.) iz vojvodine Brunšviške.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne decembra 1896. l., št. 40.843., oziroma vsled tuoradnega razglasa s 14. dne decembra t. l. št. 19.177.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 11. dne januarja t. l., št. 1167., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. z l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 13. dne januarja 1897.

Št. 1431.

R a z g l a s.

Ker se je glasom uradnega naznanila kuga v gobcu in na parkljih v okraju Bihac na novo pokazala in v okrajih Bugojno in Glamoč popolnoma, v okraju Liven pa povsod, razen občine Kazanci, ponehala, zato je deželna vlada ukazuje nastopne odredbe:

1.) Doslje za prežvekovavce (govejo živino, ovce in koze) iz bosenskih okrajev Brčka, Bugojno, Derwent, Glamoč, Gradačac, Liven in Dolnja Tuzla obstoječa uvozna in prevozna prepoved glede prežvekovavcev na Kranjsko je raztegnjena tudi na okraj Bihac, a razveljavljena za okraje Bugojno, Glamoč in Liven.

2.) Z ozirom na stanje svinjske kuge v okupacijskem ozemlju ostane uvažanje živih prasičev na Kranjsko iz tega ozemlja brez izjeme prepovedano.

Te odredbe, ki stopijo na mesto onih t. u. razglasa z 20. dne decembra 1896. l., št. 19.536., stopijo v veljavnost

25. dne januarja 1897. l.

se razglašajo z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., in da se bodo iz omenjenih dežel dospela živinska pošiljatva, ko bi se med njimi našlo tudi samo eno za kugo v gobcu in na parkljih zbolelo živinče, zavrnilo na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 22. dne januarja 1897.

Listnica uredništva.

F. B. na H. Na Kranjskem je v okrajih, koder ni prasičje kuge, promet s prasiči dovoljen. Sicer pa najdete vse določbe glede prometa z živino med uradnimi vestmi. — Koliko stoji vožnja za prasiče na železnici, to zveste na vsaki železniški postaji.

A. S. v S. Ni nobenega dvoma, da so železne stiskalnice bolj praktične kakor pri nas običajne lesene. Seveda jih je treba znati rabiti. Naročite cenik od Ig. Hellerja na Dunaju.

J. V. v O. Če junec škriplje z zobmi in ne mara jesti, je to dokaz, da je bolan. Ker pa ne pišete, kaj mu je, zato vam ne moremo svetovati, kako ga je treba zdraviti. — Živinska sol se bo od sedaj naprej dobivala v prodajalnicah brez vsakih sitnostij, kolikor je bo kdo hotel.

J. W. v D. Če se olje zmeša z vinom in vino dobi po ločitvi od olja okus po njem, je to dokaz, da olje ni bilo fino rafinirano oljčno olje. — Glede Vašega drugega vprašanja, kaj vam je storiti, da boste imeli letos na travniku boljšo košnjo kakor lansko leto, ko vam je veda stala celo jesen na travniku in je otava segnala, priporočamo vam travnik tako urediti, da se bo deževnica sproti mogla odtekat, ali še bolje, prepovejte si tako deževje kakor je bilo lani.

D. K. v G. Za peščeno zemljo je priporočena trta „rupestris monticola“. Okoreninjene ameriške trte morete dobiti doma na Štajerskem v mnogih krajih, na pr. na kmetijski šoli v Mariboru, v deželnih ali državnih trtnicah v Ptuj ali na Bizeljskem. Pri nas jih prodaja A. Wutscher v Šentjanju i. d.

S. S. v L. Naše mnenje glede odstopa prostora za občinske ceste je bilo napačno, na kar smo bili od prijateljske strani opozorjeni. Svet za občinske ceste se mora odstopiti, in če to ne gre z lepo, more se postopati potom razlastitve.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah stev. 3.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarija 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. januarija 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 43.— kr. do gld. 45.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 50.— kr. do gld. 60.— kr.; gorenjska repa gld. 26.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 10.50 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 26.— kr. do gld. 28.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 7.— kr.; rudeči Hrvat gl. 6.— kr.; prepeličar (koks) gld. 8.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 14.— kr. do gld. 14.50 kr. brez dima sušene gld. 15.— kr. do gld. 19.— kr.

Orehi domači: gld. 12.— kr. do gld. 13.— kr.

Ječice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 29.— kr. do gld. 30.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 32.— kr. do gld. 33.— kr. težke od 30 do 40 kg „ „ 26.— „ „ 27.— „ labke „ „ 27.— „ „ 28.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličje kože po gld. —.80 kr. do gld. —.90 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 „ „ „

Kože lisic	po gld.	3.75 do 4.50	} za par.
„ kun	„ „	9.— „ 10.—	
„ dihurjev	„ „	2.50 „ 3.—	
„ vidr	„ „	9.— „ 10.—	

Kože zajcev po 10 do 15 gld. za 100 komadov.

Tepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 30. januarija 1897. Pšenica gld. 9.— kr., rž gld. 6.50 kr., ječmen gld. 5.50 kr., oves gld. 6.50 kr., ajda gld. 7.— kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5.— kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 11.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 2.70 kr., slama gld. 2.40 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 30. januarija 1897. Pšenica gld. 8.36 kr., rž gld. 7.06 kr., ječmen gld. 8.— kr., oves gld., 6.48 kr., turšica gld. 4.27 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Živinska sol,

po nižani ceni iz c. kr. zaloge za sol v Piranu, v vrečah po 50 kg., postavno sestavljena, in sicer iz 99 $\frac{1}{4}$ % bele, morske soli, $\frac{1}{2}$ % rudečega železnega okisa in $\frac{1}{4}$ % pelineovega praška, se dobi v zalogi jedilne in živinske soli

Miha Kastnerja, (21—1)

trgovca v Ljubljani v „Zvezdi“

koder je tudi največja zaloga špicerijskega, materijalnega in kolonijalnega blaga, petroleja, vsakovrstnih olj; glavna zaloga vseh mineralnih voda, dalje vin, likerov itd., sveže blago po najnižjih cenah.

Izvrstno!

belo in črno vino

garantirano pristno,

ima naprodaj od 56 litrov naprej po 24 kr. liter (15—2)

IVAN KOCIAN,

posestnik v Žirjah, pošta Sežana, Primorsko.

Grižo telet,

bolezen mladih psov, kolero kuretnine, drisko prasičev kakor vseh drugih živali ozdravi tudi v najhujših slučajih

turingski prašek

(Thüringer-Pillen)

strokovno prirejeno sredstvo okrožnega živinozdravnika gospoda Wallmann-Erfurta.

Navodila razpošilja brezplačno za to sredstvo edina tovarna EL. Lagemann-a v Erfurtu.

Ta prašek se dobi v vseh lekarnah in pri vsakem živinozdravniku v skatljicah po 1 gld. 50 kr.

Glavno zastopstvo za Avstrijo pri M. Rössler-ju Dunaj, I., Krugerstrasse 13. — Zaloga pri C. Huberju, lekarna pri „angelju“ na Dunaju. (4-2)

Oddaja ruskega lanenega semena.

Podpisana družba bo oddajala tudi to leto pravo rusko laneno seme in sicer

kilogram po 15 kr. ali stari mernik po 3 gld. 15 kr.

Naročniki naj se takoj oglase pri podpisani družbi ter naj prilože aro in naznanijo zadnjo železniško postajo. (7-2)

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Kdor si hoče zagotoviti svojo bodočnost, prisluziti veliko denarja in biti varčen v svojem gospodarstvu, ta naj si omisli nemško

receptno knjigo od M. Pauly-ja,

v kateri se nahaja čez 1000 pojasnil (receptov) za najlažjo in najcenejšo napravo — brez rabe kakih strojev ali pa drugih aparatov — vsakovrstnih pri hiši in v trgovini potrebnih sredstev; kakor: vsakovrstnih žganih pijač, likerov, balsamov, esencov, tajnih zdravil, jesiha, medice, mošta, 17 mnogovrstnih vin, jagodovcev, piva, vležano sadje, pekarije, zdravila za ljudi in živali, mila, mazila, črnila, ženze itd. — Za kakovost in vporabljenost v tej knjigi navedenih pojasnil jamčijo odlikovanja z veliko srebrno svetinjo, ktere so bile podpisane podeljene v kmetijskih razstavah v Zagrebu, Aradu, Gradcu, Strassburgu in Temešvarju. Knjiga, obsegajoča 320 strani stane mehko vezana 2 gld., v platno vezana 3 gld. in je pravi zaklad za vsako družino, vsakega gostilničarja in trgovca. — Ta knjiga se dobi le v zalogi (14-2)

MAKS PAULY-ja

v Köflachu, Štajersko.

Plutovino za cepljenje

(gobe)

za pritrjevanje cepičev pri požlahtnjevanji trt prevrtane in prerezane (tudi samo prerezane za tanke cepiče), kakor tudi vsakovrstne druge gobe, razpošilja po najnižjih cenah

L. NAIRZ, tovarnar (Korkfabrikant)

v Trstu. (16-2)

Deset debelih prasičev

do tri cente težkih ima na prodaj

Jože Gange,

(24-1)

mlinar na Vinici pri Črnomlju.

Najnovejši

stroji za napravo krme,

slamozreznice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: rebljače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiralnike, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in premakljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. Zastopniki in prekupeci se iščejo. (18-2)

Pušcarske izdelke,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, kakor: vsakovrstne pušcarske izdelke najnovejših sistemov, puške: lovske za brok ali kroglje, kakor tudi take za tarčo, sobne puške (Flobert), ter orožje v osebno obrambo.

Vsakovrstna popravila in predelovanja po najnižjih cenah.

Vse pri meni izdelano orožje je samo ročno delo iz najboljšega materijala; vse puške so uradno preskušene in dobro uravnane. (1-2)

Za vsako delo sem vestni porok sam.

Obširne ilustrovane cenike, slovenske in nemške, dopošiljam na zahtevanje poštne prosto.

ANTON SODIA, puškar v Borovljah

(Ferlach) Koroško.

Seme pravega kašelskega zelja,

lastni pridelek iz leta 1896, prodaja 40 gramov za 50 kr. Denar je poslati naprej. Za pristnost in kaljivost se jamči.

Ignacij Mercina, (22-1)

posestnik v Kašlju, pošta Zalog pod Ljubljano.

„Kupi pri velikem trgovcu, a ne pri malem!“

To velja sešobno za mojo trgovino, kajti le tako velika trgovina kakor moja ima vsled nakupa ogromnih množic blaga proti takojšnjem plačilu malo stroškov, kar je slednjič le kupovalcu na korist.

Krasni uzorci se pošiljajo zastonj na zasebne kupovalce. Zelo obsežne uzorčne knjige, kakor jih še ni bilo, dobe krojači nfrankovane. (5-2)

Blago za obleke.

Peruvijem in dosking za visokoč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. uradniške uniforme, tudi za veterance, požarne brambe, telovadce, livreje, sukno za bijarde in igralne mize, prevleke za vozove, lodne, tudi nepremočne za lovsko sukne, perilno blago, potne plède od 4 do 14 glđ. itd.

Vredno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno blago in ne cene cunje, ki niti niso vredne krojaškega dela, priporoča

JA. STIKAROFSKY

v BRNU (Avstrijski Manšester).

Največa tovarniška zaloga v vrednosti 1/2 milijona goldinarjev.

◆◆ Pošilja se le po povzetji. ◆◆

Svarilo! Agentje in krojačari radi prodajajo svoje malovredno blago pod imenom „blago Stikarofskega“. Da se takem sleparijam v oko pride, javim, da tem ljudem sploh svojega blaga ne prodajam.

Veliko množino svežih in izvrstnih

brinovih jagod

ima na prodaj

Josipina Koren v Ljubljani,

Sv. Petra nasip št. 37.

(23-1)

Nik. Hofmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakavosti naredé. (8-1)

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji,

1 klg. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 60 kr., 1 klg. debelozrnate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 58 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

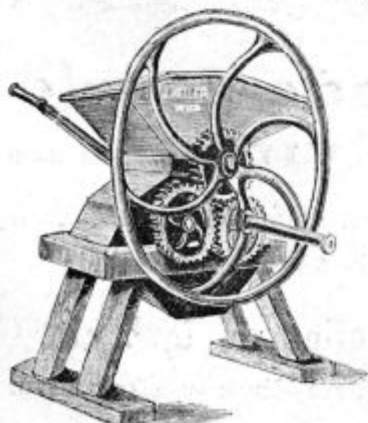
Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati »poštenega« semena »brez predenice«. Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijavit (6-2)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

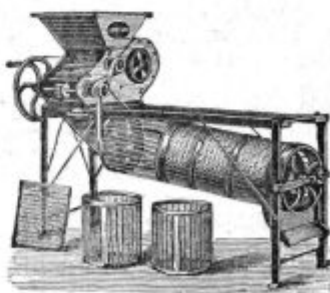

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-1)

IG. HELLER na Dunaju

II/2 Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presežati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Prosekar letošnji in druga naturalna vina, kakor tudi naturalno vinsko žganje ima naprodaj po nizki ceni J. C. Röger, trgovec v Ljubljani. (1)

Bika plemenjaka, lepega pingavca, spušča Karol Počivalnik v Mestnem logu pri Ljubljani, št. 17. po 50 kr. skok; po isti ceni spušča tudi mrjasca jorkširca. (2)

Lepe kokoši, kočinke in plimausovke in velike „Alisbury“ race, potem golobe raznih plemen in kanarčke iz Harca (roller), dalje 6 lepih telic simentalkega plemena ima naprodaj Karol Počivalnik, posestnik in hotelier v Ljubljani na Sv. Petra cesti. (3)

250 hlebov izvrstnega sira ima v zalogi mlekarska zadruga v Srednji vasi v Bohinju; hlebi tehtajo á 20—30 kg, cena po dogovoru. (4)

Izvrsten sadjev mošt (jabolčnek) od 7 do 9 kr. liter prodaja France Pišek, veleposestnik v Hotinji vasi, pošta Kranichsfeld (Sp. Štajersko. Vzorec franco. (15)

Lepe marjaščke in svinje jorkširskega plemena ima naprodaj Matija Vidmar, posestnik v Št. Jurju pri Kranju (18)

Oskrbnik se išče za neko večjo grajščino na Kranjskem. Sprejme se tudi dober zvest hlapec upravnik. Ponudbe sprejema iz prijaznosti g. Vodja Povše v Ljubljani. (19)

Bika, 9 mesecev starega, 118 cm visokega, križanec od težke beljanske krave in simentalkega bika, proda za 70 gl. Fran Arko v Postojni. (20)

Psa, črno rujav (Neufundländer), prav priden varuh, sposoben posebno za velike posestnike ali pa grajščine, proda za 15 gl. Ivan Apath, trgovec na Vranskem. (21)

Zelo lepo kobilu, težke pingavske pasme, 19 mesecev staro, 168 cm (16 pesti) visoko, proda Franc Kuralt, posestnik v Šenčurju pri Kranju. (22)

4 bika, beljanske pasme, od 1 do 2 leti stare in 2 breje telice ima naprodaj Anton Kržišnik, posestnik na Bukovem Vrhu št. 26., pošta Poljane nad Škofjo Loko. (23)

Več tisoč ameriških trt (bilf), kakor tudi reznikov, ključev ter na subo in zeleno cepljenih trt; dalje več lepo vzraščene sadnega drevja ima naprodaj Janko Kerin ml. vino-sadjerejec v Sv. Križu pri Kostanjevici. (24)

Dobro ohranjen trijer in slamoreznico želi kupiti Jakob Malavašič, posestnik pri Sv. Joštu, pošta Vrhnika. (25)

Več tisoč dobro ukorenjenih ameriških trt, kakor tudi ključev in reznikov od najboljših vrst riparije ima naprodaj Martin Colarič, posestnik na Slinovcah št. 5, pošta Kostanjevica, Dolenjsko. (26)

50.000 ameriških ključev (riparija portalis in rupestris monticola) kupi „okrajna kmetijska zadruga v Dolini pri Trstu“. Ponudbe z dodanimi cenami sprejema predsedništvo. (27)

Hrastovo čreslo, tolčeno in v lubavi ter tudi krepke hruške na kutne cepljene, najfinejše vrste po 30 kr. komad prodaja Anton Uršič v Št. Vidu pri Vipavi. (28)

„Vipavska vinarska zadruga v Vipavi“ ustanovila je poseben oddelek za pristna mašna vina pod nadzorstvom župno-dekanijskega urada Vipavskega in se priporoča p. n. gg. cerkvenim predstojnikom za naročila. Cene zmerne, vino garantovano. (29)

Penge in ospalnice po najboljši in skušeni sestavi izdeluje po 8 gl., močnejše po 9 gl. komad, Miha Preložnik, kovač v Hotinji Vasi, pošta Kranichsfeld, Sp. Štajersko. (30)

Seme pravega ribniškega fižola ima naprodaj Jakob Lavrenčič, posestnik v Sodražici. Cena 12 gold. za 100 kg postavljen na postajo Ribnico. (31)

Prav zgodnji logaški grah, istrsko in laško brinje ter pristni brinjevec prodaja po najnižji ceni Anton de Gleria, trgovec v Dol. Logatcu. Vzorec brezplačno. (32)

Vezi iz pat. gume za požlahtnjevanje trt

po profesorju Göthe-ju kakor po dr. Kröczer-ju

razpošilja edino prave, nedosegljive kakovosti

c. in kr. dvorna tovarna za gumo in celulojid

Glavna zaloga: **J. N. Schmeidle** Podružnica:
7/2 Stifftgasse 19. na Dunaji. I. Graben 10.

Brzjavni naslov: „**Gummischmeidler.**“ (12—2)

Ivan Kavalari

v Radečah na Gorenjskem,

(postaja Radeče-Belapeč),

sprejema naročila in daje pojasnila, oziroma prodaja

LED.

Zatorej naj se gostilničarji, mesarji in drugi, katerim primankuje ledu, obrnejo do gori imenovanega. Cena po dogovoru. (20—1)

Oženjen vrtnar,

zmožen popolnoma zelenjadarstva in cvetličarstva se sprejme dne 20. marca t. l., mogoče da tudi še poprej pri podpisnem vodstvu v službo.

Plača znaša 360 gl. na leto, s prostim stanovanjem, 20 gl. nadomestka za kurjavo, 10 odstotki od skupička od prodane zelenjadi ter cvetic.

Slovenščine zmožen mora biti vrtnar v govoru in pisavi popolnoma. Istotako mora biti vsekozi pošten in trezen. Prošnje opremljene z spričevali pošljejo naj prošniki

do 15. februarija:

Vodstvu deželne kranjske vinarske, sadjarske šole na Grmu pri Novem mestu na Dolenjskem. (19—1)

12 mlade goveje živine,

(13—2)

razne starosti, montafonske pasme, med tem tri breje telice, proda takoj

grajščina Fužine pri Ljubljani.

Več se poizve pri grajščinskem oskrbništvu.